

T. İ. P. BÜYÜK KONGRESİNİN
SAYIN DELEGELERİNE

BÜYÜK Kongremize sunulmak üzere Ankara İl Kongresi'ne karar tasarısı teklifi olarak getirilen bu teklif, daha önce Merkez Yürütme Kurulu'muzun genelgesine uyularak partimizin genel sorunları üzerine Çankaya ilçesi'nin üyeler arasında açtığı görüşmeler sırasında ortaya atılmış ve oy çokluğu ile kabul edilmiştir. Bu teklifin bir örneği Eylül ayı içinde kendilerine gönderilerek Sayın Genel Başkanımız Mehmet Ali Aybar'ın da bilgilerine sunulmuştur.

Süleyman EGE

Parlâmenter düzen, özgürlük ve hak savaşında halkımızın elinde güçlü bir politik imkândır. Partimiz halkımızı eğitmek, bilinçlendirmek, örgütlemek ve hızla iktidara götürmek yönünde bu imkânı en verimli biçimde kullanmak sorumluluğundadır. Fakat aynı zamanda, sınıflı toplumların politik düzeni olan parlâmentarizm sosyalist partileri zaafa düşürecek türlü sakıncaların kaynağıdır. Bu sakıncalara karşı da partimizin tam bir uyanıklık içinde olması gerekir. Bu sakıncalardan bazıları şunlar olabilir:

- 1 - Sosyalist bir partinin genel çalışması içinde sadece bir unsur olan parlâmento çalışmasını bütün parti çalışmalarının önüne koymak.
- 2 - Parti organları ~~ixixix~~ arasında parlâmento gruplarına özel bir yer ve ayrıcalık tanımak.
- 3 - Parti ana kademelerindeki organları gerçekte birer yardımcı organ durumuna düşürmek; bu organların çalışmasını ikinci plânda görmek.

4 - Parlâmentoda her şeyin çözümlenebileceğini, parlâmentonun her şey ve her şeyin parlâmento için olduğunu sanmak.

5 - Ve asıl önemlisi, iktidara yürünenin halkın pasif desteğiyle mümkün olacağını sanarak parti çalışmalarını bu varsayıma göre ayarlamak ve sınırlamak; dolayısıyla etkin halk örgütlenmesine gereken önemi vermemek.

6 - En etkin politik savaş için parlâmentoyu ulaşılmaması gereken en yukarıda bir alan olarak görmek; parti çalışmalarındaki başarıları böyle bir ölçüye vurarak değerlendirmek; böylece en yeterli partilileri parlâmentoya çevrik bir eğilimın içinde bulundurmak; ve parti ana kademe organlarını parlâmentoya giden yolun birer basamağı durumuna indirmek.

7 - Sonuç olarak, bu nedenlerle partinin sosyalist yönünü şaşırtmak ve sosyalist disiplini felce uğratmak.

Parlâmenter düzenin imkânlarını en verimli biçimde kullanmak sorumluluğunda olan partimizin, akla gelen bu sakıncalardan kendini titizlikle ve affetmez bir uyanıklıkla koruması gerekir. Bunun temel şartı, hiç şüphesiz, partimizin sosyalist yoldan hiç sapmadan etkin bir demokratik savaş vermesini sağlayacak sağlam bir disiplin içinde olmasıdır. Partimizde böyle bir disiplinin kurulabilmesi, onun en başta, organlarının herbirini yetki, görev ve sorumluluklarıyla pratiğe uyar bir biçimde sınırlayan ve daima son sözü söyleyen bir organın yönetiminde işleyen kademeli bir zincir üzerinde bulunmasını zorunlu kılar.

Bu düşüncelerle, parti mekanizmasının işleyişine ve organlar arasındaki ilişkiye bakınca, durum hiç de içaçıcı görünmemektedir. Ve parlâmenter düzenin kendimizi korumamız gereken türlü sakıncalarına karşı tedbirlerimizin olmadığı bir gerçektir. Partimizin parlâmentoda temsil edilmesi durumu ilâ bu eksikliğimiz açıkça ortaya çıkmıştır. Parlâmento grupumuzun parti organları arasındaki yerini pratiğe uyar bir biçimde saptayan ilkelerden ve tedbirlerden yoksun olmamız, bizi yetki, görev ve sorumlulukların birbirine karışması gibi, sosyalist parti mekanizmasının işleyişi ve sosyalist parti disiplini bakımından bir zaaf belirtisi olan durumla karşı karşıya bırakmıştır.

Bu durum kesin tedbirlerle önlenmedikçe ve partinin üst organlarını parlâmento gruplarına da her bakımdan ve gerçekten hâkim duruma getirmedikçe, ilerde partiyi, yukarıda sıraladığımız diğer birçok sakıncalarıyla, aşırı parlâmentarist bir eğilime sürüklenmekten kurtarmak güç olabilir.

Partimizin genel yapısı içinde hiçbir organ Merkez Yürütme Kurulu'nun yüklendiği görev ve sorumluluğun ağırlığı altında değildir; ve hiçbir organın işi bu organın yapacağı işlerin öneminde ve asla üstünde

değildir. Sadece milletvekili, ya da senatör sıfatını taşıyan bir üyeyi, şimdiki durumda bu sıfatının kendisine sağladığı maddî imkân dolayısıyla - Genel Yönetim ve Merkez Yürütme Kurulu üyelerinin bu imkânları olmadığı için - partinin en yüksek yönetim ve icra organlarında görevli üyelerin yapacağı işleri yapmakla yetkilendirmek ve görevlendirmek zorunluluğunda kalınması, parti organları arasındaki hiyerarşiyi altüst eden ve üst organların parlâmento grubu üstündeki yerini biçimsel bir duruma sokan büyük bir hataya, diğer bütün sonuçlarıyla birlikte, bile bile sürüklenmektir.

Bu durumun kesin çözümü şu tedbirlerle mümkün olabilir:

- a) Parlâmento üyelerinin ödenekleri (maaşları) doğrudan doğruya partinin geliri olmalıdır. (Bu ilkenin parti tüzüğünde yer almasına Siyasî Partiler Kanununda ve Genel Muhasebe kanununda engel bir hükmün olmadığı hukukçu ve maliyeci arkadaşlarımızın incelemeleri sonunda anlaşılmıştır.)

Zaten, partinin milletvekili ve senatörlerinin bu sıfatları, halkımızın yüzyıllık özgürlük ve hak savaşı, bunca yoksulluk, açlık, sefalet, bunca hapis ve sürgün, bunca ölüm pahasına; partimizin ölüm-kalım savaşı, üyelerinin bunca fedakârlığı, bunca işten atılmaları, işsiz kalmaları ve türlü sıkıntıları pahasına elde edilen bir sonuçtur. Dolayısıyla, partinin milletvekili ve senatörlerinin bu sıfatlarından ileri gelen maddî imkânları da halkımızın ve onun öncü kuvveti olan partimizin varlığıdır. Bu varlık, kişi olarak hiç kimsenin tasarrufunda bir imkân olarak kullanılamaz; ve parti çalışmaları içinde sadece bir unsur olan parlâmento çalışmasıyla görevli milletvekili ve senatörlere özel bir imkân olarak devredilemez. Halkımızın yüzyıllık savaşıyla ve onun temsilcisi partimizin ortak savaşıyla elde edilen bu imkân, yine bu savaşın emrinde olarak, yetkiyle ve en verimli bir biçimde partinin en yukarıdaki organının eliyle kullanılabilir.

- b) Merkez Yürütme Kurulu ile parlâmento üyeleri profesyonel olarak görevlendirilmelidir.

1 - Büyük Kongre'den sonra partinin en yüksek karar ve denetim organı olan Genel Yönetim Kurulu adına ve onun direktiflerine uyarak görev yapan Merkez Yürütme Kurulu partinin en yüksek icra organıdır. Bu

organ, pratikte, sadece parti genel merkezinin bulunduğu ilin değil, hangi ilden olursa olsun, partinin en yeterli Genel Yönetim Kurulu üyeleri arasından seçilebilmesi imkânının yaratılması ve partinin en yüksek görev ve sorumluluğunu yüklenen bu organın gerek görevini tam olarak yapabilmesi, gerekse en geniş ve haklı bir denetime bağlanabilmesi için, üyelerine ücret verilmelidir.

2 - Ayrıca, parlâmenter bir düzen içinde çalışıldığına göre, Büyük Millet Meclisi'nde yapılacak işlerin büyük önemi ve bu görevin gerektirdiği özellikler gözönünde bulundurularak, partinin parlâmentodaki üyelerine de ücret verilmelidir.

3 - Ancak, parlâmento üyelerine verilecek ücret, en çok, partinin en yüksek icra organı olan Merkez Yürütme Kurulu üyelerine verilecek ücretin en azı kadar olabilmelidir.

- c) Büyük Kongre'den sonra partinin en yüksek yönetim ve denetim organı olan Genel Yönetim Kurulu'nun parlâmento grubu üstündeki yerini tahkim etmek ve diğer parti organları üstündeki görevini parlâmento grupundan bağımsız şekilde yapabilmesini sağlamak için, bu organa seçilecek üyelerin üçte birinden fazlası parlâmento üyesi olmamalıdır.
- d) Tüzüğümüzün bu gerekçe ve tekliflerle ilgili maddeleri aşağıda olduğu gibi değiştirilmelidir:

1 - Madde 17.

Bu maddeye şöyle bir fıkra eklenmelidir:

" Merkez Yürütme Kurulu üyelerine, aralarındaki görev ve sorumluluk derecesi gözetilerek (Genel Başkan, Genel Sekreterler, diğer üyeler) Genel Yönetim Kurulu kararıyla eldeki imkânlara göre verilebilecek bir ücret takdir edilir.

2 - Madde 41.

"Bu yönetmelik daha sonra TBMM Grubu Genel Kurulu tarafından değiştirilebilir" cümlesi bu maddeden çıkarılmalıdır. Bu maddede sözü geçen ve değişmesi gereken cümle (TBMM Grubunun çalışmalarını düzenleyen yönetmelik Genel Yönetim Kurulu tarafından yapılır; bu yönetmelik daha sonra TBMM Grubu Genel Kurulu tarafından değiştirilebilir) şeklindedir.

3 - Madde 14.

Bu maddeye şöyle bir fıkra eklenmelidir:

"Genel Yönetim Kurulu üyelerinin üçte birinden fazlası parlâmento üyesi olamaz."

4 - Madde 47.

Bu maddenin (b) fıkrası "milletvekili ve senatörlerin~~in~~ maş-ları" şeklinde değiştirilmeli ve (L) fıkrasının dördüncü bendi şöyle ol-malıdır:

"TBMM. üyelerine, Genel Yönetim Kurulu kararıyla eldeki im-kânlara göre verilebilecek bir ücret takdir edilir. Bu ücret en çok, Mer-kez Yürütme Kurulu üyelerine verilecek ücretin en azı kadar olabilir ve en yüksek baremli memurun maşından daha az olamaz.

S o n u ç

Açıkladığımız gerekçelere ve ileri sürdüğümüz tekliflere bağ-lı olarak tüzükte yapılmasını istediğimiz bu değişikliklerin gerçekleşmesi, partimize yepyeni bir dinamizm kazandıracaktır. Halkımızı bilinçlendir-mek, örgütlemek ve hızla iktidara götürmek yönünde etkin bir demokratik savaş verebilmek için, en başta parlâmenter düzenin partimizi zaafa düşü-recek türlü sakıncalarına karşı koyabilmek ilkesine dayanan bu tedbirler, hiç şüphesiz, istenilen sonuçların alınmasına yetmiyecektir. Ve elbette ki, partimizi aşırı parlâmentarist eğilimlerden korumak ilkesini çalışma-larımızın teorik ve pratik bütün yönlerine hâkim bir şekilde yerleştir-mek için, bu alanda kendini gösterecek her zaaf belirtisini temelinden önleyici daha birçok tedbir almak gerekecektir. Fakat bizim, aşırı parlâ-mentarist eğilime karşı birer ön şart olarak ileri sürdüğümüz bu sade tek-liflerin gerçekleşmesi, bugün şu sonuçları vermekte önemli ölçüde röl oy-nayabilir:

1 - Parti organları arasında, özellikle parlâmento grubu ile parti yüksek organları arasında yetki, görev ve sorumlulukların birbirine karışmasını önlemek; parlâmento grubunun parti içindeki yerini sınırlamak; böylece, sosyalist disiplinin zorunlu şartı olan parti hiyerarşisini ge-çerli bir niteliğe kavuşturmak.

2 - Partinin üst organlarını parlâmento grupuna da her ba-kımdan ve gerçekten hâkim bir duruma getirerek parlâmento çalışmalarının

parti politikasından ve üst organların direktiflerinden hiç sapmadan yürütülebilmesi imkânını sağlamak.

3 - Parti içinde hiçbir organın ayrıcalığı olmadığı inancını pekiştirmek; her organın görevinin demokratik savaşımızdaki vaz geçilmez ve ihmal edilemez öneme olan yerini, etkinliğini bilmek; bu savaşta herbirinin aynı derecede onurlu olan kişiliğine gerçek bir nitelik kazandırmak.

4 - Demokratik savaşımızın sadece bir unsuru olan parlamento çalışmalarının en etkin bir politik savaş biçimi olmadığı; parlamento bu savaşın ulaşılması gereken en yukarıda bir alanı olmadığı; parlamento nun her şey, her şeyin parlamento için olmadığı; dolayısıyla, parti ana kademe organlarının parlamento ya çıkan yolun birer basamağı olmadığı gerçeğini parti mekanizmasına temel bir yöntem olarak yenileştirmek.

5 - Kişisel çıkarları için milletvekili, ya da senatör olmak isteyecekler için partiye tam bir güvenlik içinde bulundurmak; T.İ.P. milletvekili ve senatörlerinin sadece parti görevi için, yani sadece emekçi halkımızın yararına parlamento da bulunduğu gerçeğini hiçbir yanılgıya imkân vermiyecek şekilde herkesin açıkça anlayabilmesini sağlamak; böylece, parlamento üyelerimizin partimiz ve halkımız içindeki yerini çok daha onurlu bir düzeye çıkarmak; dolayısıyla, partimize yepyeni ve güçlü bir propaganda silâhı kazandırmak.

6 - Partinin Genel Başkanı, Genel Sekreteri gibi en yetkili önderlerini gerekirse parlamento ya göndermemek ve her zaman örgütün başında bulundurmaya imkânını elde etmek; sorumluluğu en ağır parti görevlerinin gerektirdiği maddî imkân için ille de parlamento üyesi olmak zorunluluğundan kurtulmak; geniş bir cephede yürütülecek demokratik savaşımızın en üst yönetimini parlamento santraline bağlı olmaktan kurtarmak.

7 - İktidara yürümenin sağlam yolu, halkın pasif desteğinden değil, programımızın ilkeleri etrafında ve parti ~~hizmetinde~~ öncülüğünde emekçi halkımızın köylerde, kentlerde etkin örgütlenmesini sağlamak yönünde yapılacak çalışmalardan geçeceğine göre, savaşımızın esas ağırlığını bu amaca koymayı pratik olarak elde etmek.

Durum, bilgilerinize saygıyla sunulur.

_____ Süleyman Ege